

‘Zap’ je verslaving de baas?

De kans is groot dat u iemand in uw nabije omgeving kent met een problematische relatie met alcohol. Immers, officiële cijfers uit 2013 van het Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs tonen aan dat bij 10% van de Vlamingen die het laatste jaar alcohol dronk het gebruik problematisch te noemen is. Ondanks gespecialiseerde zorg, blijkt herval helaas eerder de regel dan de uitzondering, met een schatting van 60% bij alcoholverslaafden, één van de hoogste percentages binnen de psychiatrische stoornissen. Het maatschappelijk belang van wetenschappelijk onderzoek naar nieuwe en aanvullende behandel- en hervalpreventie mogelijkheden kan dus moeilijk ontkend worden.

Behandelingstargets

Eén van de psychologische hoofdrolspelers binnen het proces van ontwenning en herval is **craving**. Craving, een veelvuldig onderzocht concept in verslavingsonderzoek, kan worden omschreven als het onweerstaanbare verlangen om te gebruiken.

Het is dan ook vanuit deze insteek dat er een experimenteel onderzoek aan de Universiteit Gent werd opgestart. In deze lopende studie wordt onderzocht of transcraniële direct current stimulatie (tDCS), waarbij een zachte stroom door elektroden op het hoofd wordt gestuurd, een positief effect kan hebben op **craving** in afkickende patiënten met een alcoholprobleem.

Werkingsmechanisme

De elektroden worden aangebracht ter hoogte van de dorsolaterale prefrontale cortex, een cruciale regio voor o.a het plannen van gedrag, rationele beslissingen en impulscontrole en dus ook het reguleren van craving. Eerdere tDCS studies toonden al aan dat tDCS stimulatie een positief effect heeft op deze functies [1]. Patiënten ondergaan 2 sessies, waarvan 1 met placebostimulatie, terwijl hun craving wordt gemeten door vragenlijsten en hartslagvariabiliteit, de tijd tussen 2 slagen, die een biologische marker lijkt te zijn voor zelfcontrole [2]. Het voordeel is dat er zo een objectievere meting mogelijk is, aangezien bij vragenlijsten nog veel andere psychologische processen meespelen. Tijdens de stimulatie worden deelnemers blootgesteld aan reclamevideo's voor alcohol, om zo de uitlokking van craving in de wereld buiten de behandelafaciliteit na te bootsen.

Een beloftevolle eerste stap

De eerste resultaten lijken vooralsnog geen effect van tDCS op craving aan te tonen, al is er wel een indicatie dat hartslagvariabiliteit negatief samenhangt met de gerapporteerde drang om te drinken. Het betreft voorlopig ook nog een kleine studie, waardoor het moeilijk is om definitieve conclusies te trekken. Om echt te worden ingezet als behandeltool zijn er ook meerdere stimulatiesessies nodig. Het ecologisch valide nabootsen van cravinginducerende situaties blijft ook een moeilijke afweging tussen het realistische aspect en de gecontroleerde setting van een experiment. Blootstellen van patiënten in ontwenning aan sterkere uitlokkers, zoals een glas alcohol, zorgt ook voor ethische dilemma's.

[1] Dedoncker, J., Brunoni, A. R., Baeken, C., & Vanderhasselt, M. A. (2016). A systematic review and meta-analysis of the effects of transcranial direct current stimulation (tDCS) over the dorsolateral prefrontal cortex in healthy and neuropsychiatric samples: influence of stimulation parameters. *Brain stimulation*, 9(4), 501-517.

[2] Holzman, J. B., & Bridgett, D. J. (2017). Heart rate variability indices as bio-markers of top-down self-regulatory mechanisms: A meta-analytic review. *Neuroscience & biobehavioral reviews*, 74, 233-255.